

Класифікація банківського кредиту

Виконала: студентка IV курсу
3 групи
Коломієць Яна

Зміст

1. Поняття банківського кредиту
2. Класифікація банківських кредитів

Банківський кредит – це економічні відносини, в процесі яких банки надають фізичним або юридичним особам грошові кошти з умовою їх повернення. Ці відносини характеризуються рухом вартості (позичкового капіталу) від банку (кредитора) до позичальника (дебітора) і в протилежному напрямку.

Головними ланками кредитної системи є банки та кредитні установи, що мають ліцензію НБУ, які одночасно виступають у ролі покупця і продавця тимчасово вільних коштів, наявних у суспільстві. Банківська система шляхом надання кредитів організовує й обслуговує рух капіталу, забезпечує його залучення, акумуляцію і перерозподіл у ті сфери виробництва та обігу, де виникає дефіцит капіталу.

Банківський кредит надається суб'єктам кредитування усіх форм власності у тимчасове користування на таких передбачених кредитним договором умовах: забезпеченість, повернення, строковість, платність та цільова направленість.

У банківській практиці існують найрізноманітніші види кредитів, що надаються юридичним та фізичним особам. їх можна класифікувати за певними ознаками:

1. За цільовим спрямуванням кредит поділяють на:

- *виробничий* – використовується на фінансування виробничої діяльності та реалізації сукупного суспільного продукту і є важливим джерелом формування обігових коштів і основних фондів суб'єктів господарювання;

- *споживчий* – спрямовується на фінансування споживчих цілей населення (поліпшення житлових умов, облаштування підсобного домашнього господарства, придбання товарів, а також на різні невідкладні потреби).

2. За призначенням і характером використання розрізняють кредити:

- *у поточну діяльність* – надаються позичальникам на задоволення тимчасової потреби в коштах для придбання поточних активів за розриву між часом надходження коштів та здійснення витрат (кредити на купівлю сировини та інших виробничих запасів, сезонні затрати тощо);

- *в інвестиційну діяльність* – надаються позичальникам на задоволення тимчасової потреби в коштах під час здійснення ними дій щодо реалізації інвестицій або інвестиційного проекту (капітальні витрати на реконструкцію, модернізацію та розширення діючих основних фондів, нове будівництво та освоєння землі, купівля будівель, споруд, обладнання тощо).

3. За групами позичальників розрізняють кредити:

- *юридичним особам – суб'єктам господарювання (підприємствам, організаціям, фірмам);*
- *банківським установам,*
- *небанківським фінансово-кредитним установам (кредитним спілкам, ломбардам);*
- *фізичним особам (фізичним особам-приватним підприємцям, населенню);*
- *державним органам влади.*

4. За строками використання кредити поділяються на:

- *короткострокові* (до одного року) – надаються банками за виникнення тимчасових фінансових труднощів у зв'язку з витратами виробництва та обігу;
- *середньострокові* (до трьох років) – надаються на придбання обладнання, транспортних засобів, поточні витрати, фінансування капітальних вкладень;
- *довгострокові* (понад три роки) - надаються на формування основних фондів, при чому кошти для повернення кредиту будуть надходити протягом тривалого періоду експлуатації, що виходить за межі одного року. Необхідно зазначити, що чим триваліший термін користування кредитом, тим більший ризик і тим більша ймовірність того, що виникнуть непередбачені фінансові труднощі в майбутньому та клієнт не зможе повернути борг.

5. За термінами користування кредити розподіляються на:

- *строкові*, тобто кредити, надані на обумовлений у договорі строк. Характерна особливість строкових кредитів полягає у наявності чітко визначеного порядку їх використання і фіксованого терміну чи термінів погашення;
- *до запитання* – це кредити, що видаються на невизначений термін і погашаються на першу вимогу кредитора;
- *прострочені кредити* – це кредити, строк повернення яких, встановлений у кредитному договорі, закінчився, а борг іще не повернуто кредитору;
- *відстрочені, або пролонговані кредити* – це кредити, стосовно яких на прохання позичальника банк ухвалив рішення про перенесення на пізніший строк повернення боргу (пролонгацію).

6. За характером забезпечення розрізняють:

- *забезпечені заставою* – надаються під заставу майна, майнових прав тощо;
- *гарантовані* – видаються кредитором під гарантію третьої сторони. Гарантією може бути аваль банку, банківський акцепт, фінанси чи майно третьої особи;
- *з іншим забезпеченням* (поручительство третьої особи, страхування тощо);
- *незабезпечені (бланкові)* – можуть надаватися банківською установою в межах наявних власних коштів (без застави майна чи інших видів забезпечення – тільки під зобов'язання повернути кредит) із застосуванням підвищеної процентної ставки надійним позичальникам, які мають стабільні джерела погашення кредиту та відмінну репутацію у банківських колах.

7. За характером повернення:

- *з разовим поверненням кредиту* – заборгованість треба повністю погасити в день, визначений у кредитному договорі, або достроково, за бажанням позичальника чи на вимогу кредитора;
- *з поступовим поверненням кредиту рівними частинами основного боргу* – передбачається погашення основної суми кредиту однаковими частинами протягом усього періоду кредитування;
- *погашення кредиту рівними строковими виплатами (ануїтетне погашення)* – передбачає рівномірне часткове погашення загальної суми боргу, пов'язане із надходженням виторгу від реалізації продукції (виконання робіт, надання послуг) та інших доходів;
- *погашення кредиту змінюваними строковими виплатами* – передбачає погашення кредиту щомісячними платежами, які включають у себе щомісячний платіж з погашення основної суми боргу та проценти.

8. За видом процентної ставки вирізняють кредити:

- з *фіксованою ставкою процента* – процентна ставка не може змінюватися протягом дії кредитного договору, характерні для стабільної економіки;
- з *«плаваючою» ставкою процента* – кредитор залишає за собою право змінювати процентну плату впродовж строку користування кредитом позичальником. Різновидом є кредити, процентна ставка за якими «прив'язана» до певного індексу чи показника (індексу інфляції, облікової ставки центрального банку, ставки LIBOR та ін.);
- *дисконтні кредити* – виплата процентів здійснюється в момент надання кредиту. Ця схема виплати застосовується до особливо ненадійних клієнтів.

9. За періодичністю сплати процентів за кредитом:

- при погашенні заборгованості;
- у кінці строку договору;
- щомісяця;
- щотижня;
- щодня;
- за індивідуальним графіком.

10. За кількістю кредиторів розрізняють:

- *кредити, які надаються одним банком;*
- *консорціумні кредити* – надаються консорціумом банків (пулом), у якому один із банків бере на себе роль менеджера, збирає з банків-учасників потрібну клієнтові суму ресурсів, укладає з ним кредитну угоду, надає кредит та розподіляє отримані процентні виплати між учасниками консорціуму;
- *паралельні кредити* – надаються одному клієнту кількома банками на однакових (заздалегідь погоджених) договірних умовах.

11. За валютою надання кредиту розрізняють:

- у національній валюті (у гривні);
- в іноземній валюті (у доларах США, євро, російських рублях тощо);
- мультивалютні (у декількох видах валют).

12. За формою надання:

- у *безготівковій формі* – надаються шляхом сплати платіжних (розрахункових) документів позичальника з кредитного рахунка або перерахування коштів з кредитного рахунка на поточний (чи картковий) рахунок позичальника;
- у *готівковій формі* – надаються шляхом видачі готівки з каси банку, зокрема, для розрахунків із здавачами сільськогосподарської продукції, за кредитами, наданими в межах кредитних ліній ЄБРР, а також фізичним особам.

13. За методами надання:

- *у разовому порядку;*
- *відповідно до відкритої кредитної лінії;*
- *гарантійні (із заздалегідь обумовленою датою надання, за потребою із стягненням комісії за зобов'язання).*

14. За ступенем кредитного ризику:

- *стандартні кредити* – операції, за якими кредитний ризик є незначним;
- *кредити з підвищеним ризиком* – кредитні операції, за якими кредитний ризик є підвищеним та може збільшуватися за виникнення несприятливої для позичальника ситуації. До цієї групи належать кредити «під контролем», «субстандартні», «сумнівні» та «безнадійні».

16. За обсягами кредитних коштів:

- великі;
- середні;
- дрібні.

Висновки

Отже, банківський кредит – будь-яке зобов'язання банку надати певну суму грошей, будь-яка гарантія, будь-яке зобов'язання придбати право вимоги боргу, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання на сплату процентів та інших зборів з такої суми.

У банківській практиці існують найрізноманітніші види кредитів, що надаються юридичним та фізичним особам. їх можна класифікувати за певними ознаками.

Основні джерела формування банківських кредитних ресурсів такі: а) власні кошти банків; б) залишки на розрахункових і поточних (валютних) рахунках; в) залучені кошти юридичних та фізичних осіб на депозитні рахунки до запитання та строкові; г) міжбанківські кредити; д) кошти, отримані від випуску цінних паперів.

Список використаних джерел:

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
2. Ващенко Ю. В. Банківське право: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. –344 с.
3. Костюченко О. Я. Банківське право: Підручник / 2-вид., переробл. та до-пов, – К.: Атіка, 2011. – 376 с.
4. Карманов Є. В. Банківське право України: Навчальний посібник. – Харків: Консул, 2000. – 464 с.
5. Качан О. О. Банківське право: Навч. посіб. – К: Школа, 2004. – 320 с.

Дякую за увагу!